

BUYRAK TRANSPLANTATSIYASIDAN KEYINGI IMMUNOSUPRESSIV
TERAPIYA

Xudoyberdiyeva Gulnoza Abdirasul qizi

Toshkent Pediatriya tibbiyot instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Buyrak transplantatsiyasidan keyingi immunosupressiv terapiya haqida keng yoritildi.

Kalit so'zlar: Immunosupressiv terapiya, transplantatsiya, davolash, tana.

Immunosupressiv terapiya - bu buyrak transplantatsiyasidan keyin immunitet tizimining faoliyatini kamaytirish uchun ishlatiladigan davolash usuli. Ushbu davolash tananing transplantatsiya qilingan organni rad etishiga to'sqinlik qiladi va shu sababli organning omon qolishi uchun zarurdir.

Ushbu davolash odatda transplantatsiyadan so'ng darhol boshlanadi va uzoq vaqt davom etadi. Davolashning davomiyligi bemorning ahvoriga va transplantatsiya qilingan organga qarab farq qilishi mumkin.

Immunosupressiv dorilar tananing immunitet tizimi hujayralarining faolligini kamaytirish orqali ishlaydi. Bemorlar tez-tez uchraydigan infeksiyalardan ehtiyot bo'lishlari kerak, chunki bu dorilar ularni infeksiyalarga qarshi himoyasiz holga keltirishi mumkin.

Immunosupressiv terapiyaning yon ta'siri ham bo'lishi mumkin. Ular orasida ko'ngil aynish, qusish, diareya, charchoq, bosh og'rig'i va teri muammolari kabi muammolar bo'lishi mumkin. Shuning uchun bemorlarni muntazam ravishda kuzatib borish va nojo'ya ta'sirlarni kamaytirish uchun tegishli davolanish kerak.

Buyrak transplantatsiyasidan keyin immunosupressiv terapiyaga rioya qilish ko'plab o'zgaruvchilarda keng tarqalgan. Ushbu harakatlar o'zgaruvchining qatlamlariga foto javobgarlikni keltirib chiqaradigan immunitet reaksiyalarini yo'q qilishga imkon berish orqali amalga oshiriladi. Ushbu terapiyadan foydalanish o'zgaruvchan faollik va hayot tuyg'usini saqlab qolishga, uning tiklanish jarayonini qoplashga va buyraklar faoliyatini qayta jihozlashga yordam beradi. Siklosporin, takrolimus, mikofenolat mofetil va kortikosteroidlar kabi bir nechta immunosupressiv dorilar qo'llaniladi. Ushbu ma'lumotlar foydalanishdan keyin shifokor tomonidan nazorat qilinadi, ularning dozalari va turlari harakat maqsadiga qarab tayyorlanadi.

Immunosupressiv terapiya, o'z ziddiyatini kamaytirish va avvalgi haqda yurgan kasalliklarga olib qaytish maqsadida, alohida holatlarda amalga oshiriladi. Quyidagi holatlar immunosupressiv terapiya uchun tegishli bo'lishi mumkin:

1. Autoimmun kasalliklar: Mavjud tizimning o'ziga qarshi jangni mamlakatdagi normallashtirishga qaratilgan tibbiyotdir. Bu tizimning har qanday organiga zarar yetkazishi mumkin, shuning uchun autoimmun kasalliklar immunosupressiv terapiyani talab qiladi.

2. Transplantatsiyalardan keyin: Organ transplantatsiyasi davomida, organ yoki ulkan dam oluvchi transplantatsiya muvaffaqiyatsizlik riskini kamaytirish maqsadida immunosuppressiv terapiya amalga oshiriladi.

3. Kanser davolash: Bazilarining davolashda immunosuppressiv terapiyadan foydalanadigan kanser turlari mavjud.

4. Infeksiyalarning davolashida: Agar infeksiya virusi kuchli bo'lsa va shifoxona ko'rsatkichlari juda yuqori bo'lsa, yo'naltirib ketish uchun immunosuppressantlar ishlatilishi mumkin.

5. Qo'shma koronavirus infeksiyasidan (COVID-19) qo'rqilish: COVID-19 yuzaga kelgach, immunosuppressiv terapiya qabul qilayotgan kishilarda virusga bo'lish ehtimoliyati yuqori bo'lishi sababli, ularning davolashida juda ehtiyotkorlik bilan ahamiyat beriladi.

Buyraklar - bu tananing filtri vazifasini bajaradigan, qovurg'a ostidagi loviya shaklidagi ikkita organ. Qondagi chiqindilar va toksinlar ajratib olinadi va siydik sifatida tashqariga chiqadi.

Buyrak etishmovchiligi deganda ikkala buyrak ham ishlamay qoladi. To'g'ri ishlamaydigan buyraklarsiz, chiqindilar tanada to'planib, kasallikka olib keladi.

Buyrak kasalligining so'nggi bosqichida tashxis qo'yilgan bemorlar buyrak transplantatsiyasini o'tkazish huquqiga ega bo'lishi mumkin, bu erda kasal buyrak (lar) tirik yoki o'lik donor (lar) dan sog'lom buyrak bilan almashtiriladi.

Buyrak transplantatsiyasi huquqi

Buyrak transplantatsiyasiga muvofiqligini hal qilish uchun qat'iy mezon mavjud.

- Kuchli yurak-qon tomir kasalliklari bilan kasallanganlar buyrak transplantatsiyasini olish huquqiga ega bo'lmasligi mumkin.

- Anamnezida saraton kasalligi bo'lganlar buyrak transplantatsiyasi uchun nomzod deb hisoblanmaydi.

- Yuqumli kasalliklarga chalinganlarga, masalan, sil kasalligiga chalinganlarga buyrak transplantatsiyasi o'tkazilmaydi

- Jigar kasalliklariga chalinganlarga buyrak transplantatsiyasi o'tkazilmasligi mumkin

- Ichkilik ichmaslik, chekmaslik yoki ko'ngil ochar dori vositalarini ishlatmaslik shartlarini buzganlar buyrak transplantatsiyasi uchun tegishli bo'lmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Махмудова А. Н. Шахс ҳуқуқий ижтимоийлашувида ижтимоий назорат тушунчаси ва тизими //международный журнал Консенсус. – 2020. – Т. 1. – №. 1.

2. Nugmanovna M. A. et al. EDUCATION OF TOLERANCE IN YOUNGER GENERATION //Conferencea. – 2022. – С. 52-55.

3. Nugmanovna M. A., Kamariddinova K. A. Modern biotechnical problems of medicine and their solutions //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 13. – №. 1. – С. 169-173.

4. Nugmanovna M. A. et al. EDUCATION OF TOLERANCE IN YOUNGER GENERATION //Conferencea. – 2022. – С. 52-55.

5. Rakhmatullaevna U. L. THE MANIFESTATION OF THE EASTERN ROMANTIC SPIRIT IN MINIATURE ART //European science review. – 2021. – №. 5-6. – С. 65-68.
6. Rakhmatullayevna U. L. THE ROLE OF AESTHETIC EDUCATION IN THE MODERN WORLD //Confrencea. – 2022. – Т. 1. – №. 1